

A világon egyedülálló

A Képes bibliai lexikon bemutatója

A Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó gondozásában a napokban megjelent Képes bibliai lexikont kedden a Hazafias Népront Országos Tanácsának budapesti székházában mutatták be a sajtó képviselőinek. A kiadó Minerva szerkesztőségében készült kötetről Zentai Péter főszerkesztő elmondta, hogy az a világon egyedülálló vállalkozásnak tekinthető. Létréhozását főként az indokolta, hogy a művészetekben fellelhető utalásokon kívül a köznyelvben is sok olyan kifejezés van, amelyeknek forrása a Biblia, amely azonban nem egyszerűen történetek, példázatok, erkölcsi és vallási parancsok gyűjteménye.

A lexikon több mint ötszáz szómagyarázatot, s azon belül újabb félezer utalást tar-

talmaz a Bibliában található személyekről, történeti eseményekről, a történelem, példázatok helyszínéről, zsidó és keresztény vallási fogalmakról. A mű ismereteket közöl magáról a Bibliáról és fordításairól, az egyes bibliai könyvekről, számos helyen bemutatva az irodalmi, a képzőművészeti és a zeneművészeti összefüggéseket. A kötet megismerteti a „könyvek” keletkezési körülményeivel, a Biblia szerkezetével, egyes részeinek különböző értelmezésével. A 90 ezer példányban megjelent lexikon szövegét mintegy 150, többségében színes illusztráció egészíti ki: képző- és iparművészeti alkotások reprodukciói, illetve néhány térkép a bibliai kor különböző időszakaiból. (MTI)

Egyházi személyek eskütétele

Az Elnöki Tanács előzetes hozzájárulásával a közel-múltban megválasztott egyházi személyek — *Farkasházi Ferenc*, az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője és *Schöner Alfréd*, a Magyar Izraeliták Országos Rabbitanácsa elnöke — kedden *Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke előtt esküt tettek a Magyar Népköztársaság Alkotmányára.

A parlamenti eseményen jelen volt *Katona Imre*, az Elnöki Tanács titkára és *Miklós Imre* államtitkár, az Allami Egyházügyi Hivatal elnöke. Az egyházkerületi felügyelő eskütételén részt vett *Nagy Gyula*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke, a rabbitanács elnökének eskütételén *Losonci András*, a Magyar Izraeliták Országos Képviselőtanácsának elnöke. (MTI)

Kollégium a város szélén

A falra pingált feliratok fékevesztett indulatokat sejtettek. A költőzködés — nem egészen váratlan, mégis — hirtelen lecsapó híre lelkeket dült, régen összeszokott közösséget robbantott. Talán azért tetszett derülni ebből villámcsapásnak, mert sokáig hinni akarták, mégsem jött el a vég, valamiféle csoda folytán elodázható a nagy múltú kollégium épületének elhagyása. Elérkezett hát az utolsó óra, amikor már a közvetlen életveszély miatt tovább halogatni — az addig is értelmetlenül elodáztatt — nem lehetett. A hallgatók indulatait fokozandó, így került sor a lehető leghelyetlenebb időpontban — a vizsgaidőszakot megelőző zárthelyi dolgozatok sorozatának napjaiban — az átköltözésre. Tavaly karácsony előtt egy nappal hurcolkodtak át a JATE Irinyi kollégiumának lakói a város peremén magasodó Délép-munkásszálló 8., 9., 10. emeletére. Ok — közel kétszázan — voltak az egyetemi városrészből elsőként kitelepítettek.

Minek okán kényszerülnek majdan 810-en az egyetemi évek-életük fő színterétől távol, munkásszállóból (majdan) kollégiummá „emelt” épületbe? Messzi múltban keresendő előzménye van.

A Hősök kapujából mintegy kinyúló épület — amelyben az Irinyi és a József Attila kollégium kapott helyet — a romlásnak, pusztulásnak félreérthetetlen jeleit mutatta immáron sok-sok éve. Először tizenkét esztendővel ezelőtt dűcoltatták alá, akkor még csak néhány helyen. Ez volt tényleg az első, komoly figyelmeztető jelzés: hamarosan lakhatatlanná válik. Mihamarabb gondoskodni kéne vagy egy új egyetemi kollégium építéséről, vagy ennek a nagy múltú diákközhöz felújításáról.

Ettől az évtől kezdődően aztán rendre íródtak a minisztériumnak címzett SOS-jelzések: baj van, megoldás kell! A kiűthöz viszont pénz kell, a központi pénztárból — ha úgy tetszik, államkasszából —, mert az egyetemnek anyagi fedezete ilyen beruházásra nem volt.

Ígéret fentről érkezett, lehetett hát álmodni. Mivel az Irinyit alkalmatlannak minősítették a felújításra — mondván, a kollégiumokkal kapcsolatos országos építé-

si szabályokat képtelenség lenne betartani a felújítás során —, így maradt a másik lehetőség, egy vadonatúj egyetemi diákközhöz.

Az első tervdokumentációt Tarnai István Ybl-díjas építész-mérnök készítette el. Egy csodás, átriumos, nap-elemes, 810 ágyas kollégiumot álmodott a Tisza túlsó partján a már meglévő Herman kolesz folytatásaként. A 220 millió forintos beruházási költséget túl soknak találták 1984-ben, így a tervező azt az utasítást kapta: tervezzen másikat: 500 ágyasat, és maradjon 150 millió forinton belül. Tarnai István módosít, a keretösszeget nem lép túl. Így is szépséges elképzelés születik a rajzasztalon, 1985 nyarára. S marad is elgondolás, mert a megvalósításához kellő — 150 millió — nem adatik.

Az egyetemi vezetés asztalára viszont letétték az utolsó vizsgelmeztetés, a záró szakvélemény, miszerint az Irinyi, József Attila diákközhöz — közvetlen életveszély miatt — 1986. december 31-éig — ki kell üríteni.

Pathhelyzet, aminek feloldásához a szerencsétlenségek egybeesése adott fogódzót.

A mi lett volna, ha kérdésre értelmetlen múltba tekintés, de talán a történet „meséje” során mégis felteendő. Mi lett volna, ha a Délép nem kényszerül eladni város széli lestrapált munkásszállóját, ha az államkassza nem akarja a csod szélén álló vállalatot megsegíteni (hiszen a vásárlásra kapott pénz inkább a Délépért, mintsem az egyetemért juttatott).

Lakható épület híján maradt volna az alberlet, egyetemi diákközhöz jutással.

De nincs ha. Egy út maradt. Megvették a munkásszállást a tervhivatal adományozta 180 millió forintért. (Tarnai István két éve 150 milliót „szánt” egy újra, jöllehet, csak 500 ágyasra.) A szerződés szerint a Délép elvégzi mindazokat a munkákat, átalakításokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a szállót kollégiumként lehessen használni.

„Csökkent értékű kollégium lesz” — mondta Szabó Dezső, a JATE gazdasági igazgatója, aki örökölt kapta a felmegoldásnak nevez-

hető helyzetet. „Szeged leg-szebb kollégiuma lesz” — mondta az igazgató, Kériné Nagy Zsuzsa, aki viszont — ha fel nem adja — végigjárja az épületátalakítás minden torturáját. Lehet, hogy valamikor szép lesz, kényelmet adó. Most már — a megmásíthatatlan döntés után — a mihez képest viszonyítási pontot keresni igencsak céltalan, éppen úgy, mint azt számolgatni, mennyi pénz költetik még rá az exmunkásszálló átszabására. Félő, hogy a Tarnai tervezte vadonatúj — s ahogyan mondani szokás: a kor követelményeinek megfelelő — kollégium soha meg nem kapott költségeit közelíti majd a végelszámolás összege.

Ennél fájdalmasabb már csak az lehet, hogy majd ezer főiskolás és egyetemista leszen elszakítva a hajdan volt egyetemi negyedtől. Így lett volna ez — hallom a replikát — akkor is, ha a Tisza túlsó partján valósul meg a legelső diákközhöz tervek. Igaz, ez is távol esik a hajdan egységes egyetemi városrésztől, csak-hogy Ujsegeden a már meglévő egyetemi kollégiumok, a gyönyörű zöldövezet szinte kínálták a lehetőséget egy új egyetemi városrész kiépítésének. A Kossuth Lajos sugárút végén álló diákszálló azonban magányos marad, egy, a lakóitól idegen, sivar környezetben.

E talán érzelmesre sikeredett kitérő után egy ropant prózai vád hozható még fel (a hallgatókért mondott) védőbeszédben. Jelelül az, hogy az évek óta ugyancsak vészhelyzetben vergődő egyetemi közétkeztetés sem lesz jobb, avagy más az „új” kollégium 4 ezer adagos konyhájának beléptével. Hiszen megvőzödésem, azok a hallgatók, akik a város széli kollégium lakói lesznek, és ennek okán itt kapnak kosztot, kvártyét, a rövidre szabott órák közti szünetben nem utazgatnak majd a központból a város peremére néhány falatért.

Visszavonhatatlan és megmásíthatatlan tény: egyetemistáink egyhatoda most már itt kényszerül berendezni ideiglenes szegedi otthonát. Csak hát lassan-lassan majd szétszóródnak a város különböző pontjaira az egyetemi műhelyek is, mert ahogyan hírlik, az oktatási épületek is romladoznak. Félő, hogy évek múlva rájuk is egy végveszély szűlte kényszermegoldás vár, és akkor valóban oda a városnak különös hangulatot kölcsönző egyetemi negyed.

Kalocsai Katalin

Színjátszó- és rendezői tábor

Országos színjátszó- és rendezői tábort rendez az idén nyáron a Zala Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, a zalaszentgróti Hamburger Jenő Művelődési Központ, valamint az Országos Közművelődési Központ. A tanfolyam augusztus 7-től 16-ig Zalaszentgróton lesz. Az érdeklődők a következő témakörökkel foglalkozó öt szekció közül választhatnak: az improvizációtól az előadásig; drámapedagógia; színészmesterség — színészet; drámai helyzet és színpadi tér; a színészi kapcsolat útjai. Az előadásokat és konzultációkat neves szakemberek tartják.

A kurzuson 18 éven felüliek vehetnek részt. Jelentkezni május 10-ig lehet a Zala Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban (8900 Zalanegerszeg, Kisfaludy u. 7-11., telefon: 92-14-580).

Tandi Lajos

Kodály-émlékhangverseny

A Csongrád Megyei Tanács Művelődési Központja és a KOTA megyei szervezete rendezésében hétfőn jelentős hangverseny volt a Tisza Szálló nagyertermében. Kodály halálának 20. évfordulója alkalmával *Szabó G. László*, a megyei tanács elnökhelyettese emlékezett meg a mester jelentőségéről, és méltatta munkásságát, majd ezt követte a megye legjobb kórusainak színes bemutatója. Valamennyien Kodály kórusműveit énekeltek. Nincs módunk az elhangzottakat teljességében értékelni, ezért az együttességeknek csak egy-egy műsorszámát emeljük ki.

A nyitószám háláltnak szerepelt a Rókusi I. Számú Általános Iskola „Kodály kórusa” vállalta *Kalmár Ferencné* vezényletével. Az árpolt, tiszta hangzású, korrektül éneklő gyermekkar igen gondos tanári munkát árul el. Kedvesen friss, üde tolmácsolásban hallottuk tőlük a Gergelyjártást. Az Ifjú Zenebarátok Kórusának 25 leánya és 10 ifja *Erdős János* vezetésével példamutatóan szép produkciót nyújtott ifjúsági kategóriában. Irigylésre méltóan szép hangszínről van a férfiszólamoknak,

de a női szólamok is egységesek és kellemes tónusúak. Valamennyi igényes műsor-számukat magas színvonalon, s igen muzikálisan szólaltatták meg. Esményi költői emelkedettség sugárzott az Esti dal előadásából. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú női kara *Mihálka György* szingardagságot varázsoló vezényletével énekelte. Blokkjukat az Angyalok és pásztorok című kórusmű valóban angyali tisztaságú és csengésű nagy sikerű tolmácsolásával zárták.

A Kisteleki II. Rákóczi Ferenc Általános és Zeneiskola tekintélyes létszámú, fegyelmelt gyermekkara *Balogh Irén* vezényletével természetesen, szép csengésű éneklésmóddal tűnt ki. A 150. genfi zsoltár ideális előadói voltak. A Canticum Kamarakórus színvonalához méltóan Kodály legigényesebb kórusműveiből állította össze programját. Sik Sándor Te deumának az eleven beszédű előadása, emelkedett, áhítatos fohászhangvételű előadása kiemelkedő volt. A Bartók Béla Kórus zárta a hangversenyt *Rozgonyi Éva* vezényletével. Szintén a legnagyobb felkészültséget igénylő Kodály-művek közül

válogatták műsorukat. Gyönyörű, klasszikus dallam-mintázásuk, értelmezésük, kiérlelt, összecsiszolt előadóműjük mintaszere. Az est legihletesebb pillanatait szerezte a Gyulai Pál versére komponált Este című kórusmű megszólaltatásával. Végetűl az összkar impozáns előadásában Rozgonyi Éva vezényletével Kodály Magyarokhoz című kánonjával búcsúztak a nagy-szerű dalosok.

Kár, hogy a példamutató szép összefogás egy hasonlóan értékes, szintén az ifjúság zenei nevelését célzó, s az idén nem kis erőfeszítéssel újrareálesztett rendezvény rovására ment. Sajnálatos, hogy a szervezők nem vették figyelembe az egyetemi-főiskolai bérlet koncertjének már ösz óta közzétett időpontját, március 9-ét. Ha már úgysem március 6-án (a mester halálának napján) rendezték az emlékhangversenyt, csúszhatott volna néhány nappal későbbre is. Így a Kodály-hangversenyen szereplő fiatalok élvezhették volna a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskolán Ravel és Debussy művészetét *Bódás Péter* és *Szecsódi Ferenc* magas színvonalú előadásában. Viszont többek között a zeneművészeti főiskola hangszer-orientáltságú ifjúságának is tanulságos lett volna Kodály kórusművészetével ismerkedni. Így egyik sem sikerült. Maradt mindenki a saját berkeiben.

Berényi Bogáta

Nyelvgörccs

„A pejoratív módon lativásra alkalmatlansága.” tens gondolatok akkor hasznosak, ha nem állnak indulati síkon”. Ellentétben velem, mert én ott álllok. Ugyanis ezt a gyönyörű mondatot egy ünnepi beszédben hallottam és azóta is kétségek gyötörnek.

Hogy jól hallottam, az biztos. Hogy pontosan így, az is biztos, mert régi jó szokásom szerint ceruzával-papírral felszerelve ültem ott, gyűjtöttem szöveg-vedélyem miatt. Kétségeim kizárólag magamban vannak, magyar szakos diplomát készülnék visszadni, merthogy az nekem nyilván nem jár. Nincsenek pejoratív módon latens gondolataim, így hát mindegy, milyen síkon álllok, nem lehetek hasznos, főleg, ha nem tudok magyarul. Azért néhány, másik kedvencemet szívesen közreadom. „A fegyverem szilárdításával el kell érnem, hogy az egységek leterhelése biztosítva legyen.” (Ezzel a mondattal az én leterhelésem már biztosítva van.)

„Átfogó képet kaptunk a városalakó azon rétegének helyzetéről, a támogatásra való rászorultságuk mértékéről és sürgősségi rendjéről, akik a támogatásra legrászorultabbnak minősülnek.” (Valami ilyesmire szorulok én is.)

„A őrzs egyik leghatékonyabb eszköze a mézőőr beállítása volna.” (Hová?)

„Szabadidejük eltöltését nem tudják megvalósítani.” (Nem baj, eltelik az magától is.)

És így tovább. Mert az csak az érem egyik oldala, hogy „shop” meg „boutique” meg „No-fines-építkezés”. Ez a másik, és legalább olyan káros. Már a nyelvészek, nyelv-művelők is tettek kényszerű engedelményeket — komoly szakmunkákat — hogy ma már nem hiba élőbeszédben -ban, -ben helyett -ba, -be ragot használni, igaz, leírni még nem illik —, mert egyszerűen nyelvünk fala nem állja a pongyolász ostromát.

És tényleg, ha legújabb — és egyébként kiváló — televíziós „nyelvködi” sorozatunk péntekenként képernyőnyi „STOP”-felirattal állít meg egy szóra, lehet, hogy szórászhasogatásnak tűnik az idézett példákni nyelv-görccsöt kapni. A „STOP” is van annyira magyarul, mint azok a fránya pejoratív módon latens gondolatok. No, persze nem indulatíve... R. E.

Kiállítási napló

Szépség és kellem

A GÖMBFORMA VARIÁCIÓI teszik ki *Jakab Bori* és *Segesdi Bori* — anya és lánya — kiállításának döntő többségét a Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában. Erdemes elgondolkodni azon, vajon milyen indítattal ülnek le a mai keramikaművészek, amikor használati v. dísz tárgyakat formálnak?! A formavilág szinte teljesen kimerített, a mázázás, színezés, díszítés is alig-alig hagy már felfedezésre váró területeket. S mégis: *árulkodnak a tárgyak*. Elárulják a valódi tehetséget, az igazi személyiséget, az érzékeny alkotó jegyeit, beszélnek készítőjük elmélyültéről, vagy felületességéről, valódi, vagy hamis érzéseiről, eredetiségéről vagy utánzatairól, egyszerűen arról, művész nyúl-e az anyaghoz, alkotói gondolat ölt-e testet a formákban? A mostani páros egyazon világot épít, legértékesebb tulajdonságuk, hogy *természeti formák végső stilizációját mutatják tárgyaik*. Termé-

sek, bambók, virágok, gumók formái egyszerűsödnek vázákká, szép tárgyakká. Díszítések is vizek hullámai, ágak szövetét, földék repedéseit juttatják eszünkbe. Legmegragadóbbak gömbformájú vázáik, melyek változatos díszítéseikkel, eleganciájukkal legszebb tárgyaink között kaphatnak helyet. Lakásokba velük!

Az EKLEKTIKA CSAPDAI — jutott eszembe *Ambrus Imre* festményeiről a Képcsarnok Gulácsy Lajos Termében. Már a leporelló ismertetője zavarba ejt, hiszen a Gyergyóalfaluban született, s most hazánkban élő művészről megtudjuk, hogy „A festészet mellett rendszeresen foglalkozik grafikával, színházi, televíziós-, báb-, és díszlettervezéssel. *Jelenleg a Budapesti Állami Bábszínház tervezője*.” Ez a sokféleség festészetére is jellemző. Tanyságai alföldi akadémia lenni az alföldieknek, színekben tobzódó ügyes virágcsendéleti mintha a népszerűség olcsóbbik változatát

keresnek, velencei motívumait szüvenirboltok képeslap-arszenáljából kölcsönözte, nyúlank madonnáit mintha trecento templomok falstményeiről költöztek volna képeire.

Szeretem és tisztetem a sokszínű művészeket. Azok, akiknek kifejezőmódját mindig az adott téma határozza meg, nem pedig egy sikerült modort erőszakolnak minden alkotásukra. Csak-hogy az ilyen típusú alkotók rendkívül erős egyéniségek — legalábbis annak kellene lenniük! Mert csak a személyiség lehet hitelesítője a sokféle megnyilatkozásnak. S ezt az erőt, a tehetséget és személyiségnek ezeket a tartópilléreit hiányolom *Ambrus Imre* képei mögöl. Ezért kell azt mondanom, hogy belesett az eklektika csapdáiba, hogy ügyesen fest különböző témákat különböző modorban, hogy képei előtt megcsapja a nézőt a kellem, — csakhát a művészet, az egészen más... Tandí Lajos